

Hvorfor psykolog når man er whiplashskadet?

af cand. psych. Susan Schlüter

Når en person påføres eller pådrager sig en wl-skade (whiplashskade), er det ikke blot en fysisk ændret tilstand for den pågældende, men også en psykisk ændring. Fra at have været en sund, rask, rørig og aktiv person til en reducere i den fysiske tilstand, som således desværre giver nogle psykiske følgevirkninger.

Omverdenen kan ikke se på den wl-skadede, at vedkommende bl.a. har kroniske smerter specielt i hoved, nakke og ryg, som igen kan trække ned i arme eller ben, synsforstyrrelser, balanceproblemer, kvalme, dårlig søvn. Dertil irritation, vrede, deprimeret, uligevægtig, manglende koncentration, svært ved at huske, indlæringsvanskeligheder m.v.

Det synes klart nok, at denne ændring i ens dagligdag giver psykiske problemer, men desværre er viden og tolerance hos andre ikke helt, som den wl-skadede person skulle forvente. Det er den wl-skadede selv, der hele tiden skal gøre opmærksom på og fortælle omverdenen, at hun eller han ikke er den fit for fight-person længere, som de var før skaden. At forklare, at man ikke er syg, men har fået en skade, der giver et og flere handicap!

Der bliver vendt op og ned på ens hverdag og ikke nok med, at skulle kæmpe med sig selv – at acceptere det skete – men også med et samfund og et system, der slet ikke er indstillet på de problemer en wl-skade nu engang giver. Der er dels de overordnede generelle problemer i forbindelse med en wl-skade, men også de meget specifikke problemer det giver for den enkelte, både i form af symptomer og psykisk, fordi vi netop er så forskellige, som vi er!

En wl-skade pådrages fx. ved fald, slag, overfald, trafikulykker. En fysisk pådraget eller påført skade, som så i sine tilstande giver et psykiske efterspil. Ingen normalt fungerende aktive mennesker har ønsket eller villet denne situation, og derfor forekommer den wl-skadedes psykiske reaktioner fuldt ud forklarlige og naturlige, når vedkommende møder mistroiskhed, uforståenhed, afvisninger, påduttet af andre sygdomstilstande både fysiske og psykiske, såsom slidgigt, hysteri, indbildning og PTSD (post traumatisk stress syndrom). Sidstnævnte kan være en følge af et wl-traume, men ikke et absolut "must".

Nogle går i chok med dødsangst og angst i det hele taget, alt afhængig af, hvorledes ens wl-traume er opstået. De psykiske eftervirkninger er lige så forskellige, som de personer, der har en wl-skade. Dels den enkeltes egen psykiske styrke, som hvordan relationer til familie, venner, kolleger og omgangskreds er, og om der i det hele taget er nogle, at støtte sig til i ens bagland.

Den nye ubehagelige tilstand er naturligt nok svært for alle, der rammes af skaden, men det er vigtigt for at komme videre, at forsøge at acceptere det skete. At søge efter muligheder til at komme videre med ens liv, og det er derfor også vigtigt, at kunne bede om hjælp. At lære at leve med, at ens hastighed er sat ned fra 110 km i timen til måske 50 eller derunder. At lære at leve med kroniske smerter, at finde ud af, at i dag kan man lidt mere end i går og bliver så overmodig og kiler på, som før skaden, for derefter at få straffen prompte og skulle ligge "lig" de næste dage. Ikke at kunne lave aftaler frem i tiden, fordi når dagen oprinder, så har man det bare rigtig skidt, og orker ingenting. Denne "ustabilitet" i den wl-skadedes hverdag er vanskelig for omverdenen at håndtere. Der ryger en del venskaber og også ægteskaber, fordi ægtefællen bliver "hægtet" af i den ny og ændrede situation. Det kræver gode omstillingsevner hos den samlevende part, og det er ikke altid, at det lykkes i fællesskab at løse de nytilkomne problemer. Udover de sociale problemer kan også økonomiske problemer opstå, idet mange også mister deres job, hvilket igen skaber en ny situation.

Situationen besværliggøres af, at det er den wl-skadede selv, der skal gøre opmærksom på, hvad det er der er galt, hvordan tingene bedst fungerer for en, om man har gjort dette op med sig selv – hvordan man har det, hvad man kan /ikke kan – har lyst til i det hele taget.

Men et er ens familie, venner og kolleger, et andet er diverse behandlere og ikke mindst det socialkontor i ens kommune, som de fleste kommer i berøring med.

Mange wl-skadede oplever desværre i al for mange tilfælde her et sandt mareridt i form af bedreviden, manglende viden, uformåenhed og et system, der slet ikke er "gearet" til flere og flere wl-skadede, og derfor slet ikke har de midler, der skal til for at afhjælpe på den korrekte måde for den enkelte. Det drukner i bureaukrati, hvor den wl-skadede kastes rundt fra Herodes til Pilatus med "de værste" undersøgelser, og andet, der skal doku-mentere, at den wl-skadede nu er wl-skadet! Det eneste dette hjælper på er, at den wl-skadede endnu mere belastes psykisk, som fysisk.

Hvis behandlerne ikke tror på en, så kan de udskiftes, mens det ikke er muligt at skifte socialkontor med mindre man fraflytter kommunen!

Dog kan man nogle gange hjælpes af, at der ofte sker udskiftning af sagsbehandlere, men det kan desværre også virke modsat, idet en ny person skal have hele historien en gang til.

Til al hjælp man søger, er det vigtigt altid at have en med sig, specielt hvor en udtalelse fra en behandler har betydning i ens videre sagsforløb. I det hele taget er det vigtigt, at have en eller flere personer til at støtte sig. Hvis man ikke ved, hvad, hvem eller hvor man skal spørge, så er der i hvert tilfælde altid Whiplashforeningen man kan henvende sig til.

Her kan man udover egen læge også spørge med hensyn til at kontakte en psykolog. Hos lægen kan man få en henvisning, således at man selv skal svare en del af beløbet, mens sygesikringen betaler resten. Afhængig af skadens opståen kan man i nogle tilfælde få 12 sygesikringsstøttede konsultationer hos psykologen. Er man i tvivl, så skal man spørge egen læge, som jo skal skrive henvisningen. Klientandelen, som det hedder, er p.t. på kr. 274,00 for første konsultation og kr. 238,00 for de øvrige 11 konsultationer. Er man yderligere tilknyttet Sygeforsikringen Danmark, får man her et tilskud på kr. 100,00 uanset hvilken gruppe man tilhører.